

ELS «FAMILIARS» DEL SANT OFICI
JOSEP I NARCÍS SPARCH (1730-1780)
DE LA PARRÒQUIA DE SANT JOAN LES FONTS
(Comtat de Besalú)

ASSAIG dedicat a la memòria dels pares:
Frederic Riera i Gustà i Margarida Cabrafiga i Esparch.

Francesc Xavier Riera i Cabrafiga

PRÒLEG

En aquests darrers anys, concretament el 1978, amb motiu del 5è. centenari de la constitució del Sant Tribunal a Espanya, la historiografia de la Inquisició ha aconseguit una cota molt alta.

Els congressos a l'estranger (Copenhaguen) i a Espanya (Cuenca), entre altres, han estat un bon exponent del tema inquisitorial. ⁽¹⁾

La feina de recerca i documentació ha estat centrada en el Departament d'Història Moderna de la Universitat Autònoma de Madrid, que permetrà aclarir, precisar i, sobretot, projectar una bona llum sobre aquest tema.

Esperem que aquesta millor documentació i interpretació dels fets inquisitorials ens permetrà facilitar el doble propòsit:

1r. diferenciar la Inquisició catalana de la Inquisició castellana, últimament hispànica.

2n. precisar el concepte i funcions dels *familiars* del Sant Ofici, principalment a mitjan segle XVIII, anys 1730-1780, període durant el qual tinc constància dels meus avantpassats: Josep Sparch i Guàrdia i Narcís Sparch i Verntallat.

Per a la redacció del nostre tema seguirem textos exposats pels diferents autors citats a la relació bibliogràfica.

Per abreujar, fem constar que la majoria de les nostres citacions corresponen als dos caps de llista, Eufemià Fort i Cogul i Ferran Soldevila, i en direm els nostres autorsguia. ⁽²⁾

El nostre assaig, diu Fort i Cogul "*voldria donar una visió més completa del seu procés i del seu desplegament que arranca a la darrerria del segle XII i s'allarga fins els primers temps del segle XIX*", i afegeix "*cal que considerem els fets històrics en funció de l'època i del moment que s'esdevingueren. Molts fets i moltes actituds que ara ens apareixen monstruoses, i el relat de les quals ara ens escriuix, en altres èpoques és ben cert que no produïen reaccions tan colpidores*".

D'una manera semblant, considerem el text de Ferran Soldevila "*La nova Inquisició -la dels Reis Catòlics- res no tenia a veure amb la que des dels temps de Jaume I funcionava als Estats catalano-aragonesos. La Inquisició medieval era de caràcter purament eclesiàstic, amb procediments i testimonis públics, amb garantia de defensa per als acusats. La nova Inquisició -castellana- era una combinació de l'autoridad de l'Església amb el poder temporal de la Corona*".

La diferència de la Inquisició catalana amb altres inquisicions peninsulars és considerable. *“La Inquisició a Catalunya sempre ha estat una cosa no solament diferent a Castella, sinó fins i tot de profundíssima desigualtat en el desplegament que obtingué a l’Aragó, a València o a Mallorca.”*

INICI DE LA INQUISICIÓ A CATALUNYA. SEGLE XII

El primer acte ben documentat d’Inquisició General a Catalunya se situa en el document del Rei Alfons I, el Cast, datat a Lleida per l’octubre de 1194, contra els heretges valdesos (coneguts per pobres de Lió) de les comarques meridionals de França. L’heretgia era fortament arrelada al Llenguadoc.

El seu fill Pere I, el Catòlic, reiterà severes penalitats contra els mateixos heretges provinents de la Provença i del Llenguadoc, que donada la proximitat, intentaven propagar llurs heretgies per les terres catalanes.

La Inquisició implantada a Catalunya, actuava com un organisme depenent de cada Bisbat.

El Rei Jaume I el Conqueridor estava amatent a les coses que passaven al Migdia de França, zona fronterera amb les terres septentrionals dels seus reialmes, i contribuïa poderosament a la institució de la Inquisició a Catalunya.

En aquesta primera època, cal esmentar d’una manera especial la figura de Ramon de Penyafort, mort a Barcelona el 6 de gener de 1275, i canonitzat per Climent VIII el 29 d’abril de 1601.

Els seus biògrafs unànimament li atribueixen la configuració del primer Tribunal de la Inquisició organitzat a Catalunya.

L’ACCIÓ INQUISITORIAL A CATALUNYA DURANT LA SEGONA MEITAT DEL SEGLE XIII

Continua exercint-se contra l’heretgia dels càtars i albigesos, a més de l’acció dels Bisbats contra les nissagues més poderoses de Cerdanya, Conflent, Elna i Perpinyà, coordinada pel Rei Conqueridor.

Amb aquest ritme inquisitorial del Rei Conqueridor i les bones relacions amb el Papa Innocenci IV, el procés inquisitorial a Catalunya va ser un dels més eficients d’Europa, amb tots els fets en pro i en contra que aquest ritme de fer feina implica. Però ben entès: defensava la integritat de la fe catòlica, consolidava els seus Regnes i mantenia i potenciava els seus exèrcits.

En els últims anys del segle XIII, l’activitat de la Inquisició s’afebleix. Resolts els principals nuclis càtars que havien penetrat a Catalunya, queden només accions esporàdiques.

La Corona, però, continua a l’aguait. El Rei Alfons II dicta la Pragmàtica del 24 de juny de 1286, per la qual *“estimula tots els seus oficials reials de tots els seus Regnes (Aragó, València, Mallorca i Catalunya) que estiguin amatents a servir la Inquisició”*.

FINAL DE LA INQUISICIÓ CATALANA

En el segle XIV pràcticament acabà l’acció de la Inquisició catalana. En començar el segle XV, la institució inquisitorial entra en un període de letàrgia.

Durant la primera meitat de segle es registren pocs actes de fe; l'organisme inquisitorial sembla una entitat enquistada.

Les úniques accions a destacar són alguns actes de fe a Tarragona, l'any 1415, contra captius serrains, i d'altres, també a Taragona, contra el beguins, l'any 1419. L'inquisidor era fra Jaume de Sant Joan que, a més d'inquisidor de l'Arquebisbat de Tarragona, actuava també d'inspector general, com ho demostra el cas de Pere March, de Barcelona, acusat de fetilleria i, principalment, d'exercir la nigromància a Barcelona.

ESQUEMA INQUISITORIAL DEL REGNAT DELS REIS CATÒLICS. SEGLES XV-XVI

Les intervencions de Ferran II foren sempre a títol personal o bé com a regent, en els complicats afers de Castella, on la noblesa tenia un poder molt més gran que a Catalunya

Al Principat, Ferran II va acabar part dels problemes plantejats des dels regnats anteriors, que hem esmentat, i dominà poc a poc el Consell de Cent i la Generalitat, evitant el monopoli dels càrrecs públics per unes quantes famílies distingides i preponderants.

Igualment aconseguí, per la pagesia remença revoltada per segona vegada (1484-1485), una solució definitiva per mitjà de la sentència arbitral de Guadalupe (1486): agrupament en el gran sindicat, pagament d'una quantitat global als senyors propietaris (per la seva redempció), i una altra contribució al Rei (pel seu arbitratge en l'abolició dels mals usos).

Malauradament, Ferran II que aconseguí aquests resultats positius per a Catalunya s'estestà en altres aspectes que foren negatius per al Principat: va imposar el Tribunal de la Inquisició a la manera castellana.

L'any 1492 es varen intensificar les accions contra la jueria, fins arribar a l'expulsió. El 21 de març del mateix any, el Rei Ferran dictava el seu famós decret d'expulsió dels jueus, en el qual comminava tots els jueus residents a les terres de les Corones; tant la de Catalunya-Aragó com la de Castella, que en el termini de tres mesos, les abandonessin sota pena de la vida i pèrdua de tots llurs béns; altrament serien executats si no es convertien al cristianisme.

L'expulsió dels jueus facilità la tasca activa de la Inquisició.

Aquesta represa d'activitat sembla que va coincidir amb la vinguda dels Reis Catòlics a Barcelona, l'octubre de 1492. Seguiren altres actes de fe en els anys 1493, 1495, contra els heretges i jueus ressagats.

D'aquest temps, 1491, és la crema de llibres que, per ordre de l'Inquisidor General Torquemada, es va fer, i que, tant a Catalunya com en altres regnes, es destruïren molts tresors de còdexs i documents. De l'abril de 1492 consten diferències entre la Inquisició i la Generalitat de Catalunya, que demostren que aquell organisme inquisitorial no encaixava amb altres institucions de la terra.

Els catalano-aragonesos estaven avesats al seu caràcter exclusivament eclesiàstic i als procediments reservats als testimonis públics.

Es comprén que els hagués de costar molt d'acceptar la Inquisició que els era imposada, molt més si es considera que la Ciutat de Barcelona, a mitjan segle XV,

havia aconseguit del Papa la concessió d'un inquisidor especial per a Catalunya i per la diòcesi de Barcelona, natural de la terra, coneixedor dels privilegis, lleis i costums del país.

La imposició del Tribunal del Sant Ofici a Barcelona era tant més injustificada (com feren observar els Consellers), per no haver-hi en forma manifesta ni moreria ni juevia, degut al fet que ni jueus ni moros no hi podien habitar més de tres dies. Hi havia, naturalment, els conversos, que eren els més esfereïts de la Inquisició que els vigilava.

En el temps dels Reis Catòlics "*La Inquisició fou una formidable eina política: la unificació espiritual del país amb l'expulsió de les minories religioses, i una força reial per el seu caràcter nacional i unitari, que comportava l'afebliment dels diversos Estats de la Corona per l'hegemonia castellana*".

El camp d'acció de la Inquisició es va reduïnt, i ben aviat entra en un període de decadència que és la característica del segle XVIII.

El darrer inquisidor correspon a l'any 1789 i el Tribunal de la Inquisició va ser abolit el 1834.

COMPONENTS DE LA INQUISICIÓ.

La Inquisició en el curs del temps, la formaven components de diferent categoria, consideració o graduació: Inquisidor General, Inquisidor Local, Fiscal o Acusador, Notaris, Qualificadors, Familiars, Agutzils.

Familiars.- Per la vinculació amb la gent de casa ens estendrem a parlar d'aquests components del Sant Ofici, la categoria humana i inquisitorial dels quals va ser molt diferent en el transcurs del temps. En començar, eren professors del terç orde de Sant Domènec, i usaven una creu en el vestit, la meteixa de l'orde dominicana. N'hi hagué des de les classes socials més altes (nobiliàries) a les més baixes (plebeus), i també de les mitjanes (menestrals, hisendats, etc.). Els Reis els distingiren amb privilegis, exempcions i altres beneficis, que els atorgaven. Molts portaven armes, benefici molt estimable en aquell temps.

Ésser Familiar del Sant Ofici era una salvaguarda de consideració. Sobre els Familiars s'ha opinat molt, tant o més que d'altres components de la Inquisició, en pro i en contra, possiblement degut al seu gran nombre.

Abans de tot cal dir, d'acord amb els costums d'aquell temps, que els Reis nomenaven els seus Familiars reials entre la gent que els era més adicta i de major confiança. Igualment altres Institucions, con la Inquisició, varen designar, tambe els seus *Familiars de número*.

Les seves prerrogatives varen anar augmentat, així con també el nombre i potser aixó va ser el motiu de les posteriors complicacions i increpacions en alguns casos. La seva missió va ser molt variable, segons temps i lloc, però principalment era consultiva, orientativa o indicativa, mai jurisdiccional ni executiva.

Les Corts de Barcelona de 1512, com en moltes altres, es plantegen tot un serial de greuges contra la Inquisició, i es fa present la necessitat de limitar els abusos dels oficials i el nombre dels Familiars del Sant Ofici a 30 homes.

Aquesta reducció del nombre de Familiars es repetí en les diferents Corts, reunides a Barcelona, 1522, i de València, 1552, i altres.

Diferents reunions tingudes pels Inquisidors en les Corts, precisaven atribucions i intentaven corregir abusos (1563-1564), i també les de 1567 al Regne de València: "*Respecto a las cualidades exigidas a los Familiares, se ratifican las directrices de concordia especificando más concretamente que ninguno sea clérigo, ni fraile, que sean cristianos viejos, tanto ellos como sus mujeres, que no puedan ser admitidos bandoleros ni gente fascinerosa y que no sean poderosos sino gente llana*". "*Se exige a los Familiares el respeto de los Fueros, especialmente de la Generalidad, y la utilizacion de armas*".

Segurament que aquestes exigències encaixaven molt bé en la gent del camp, petits propietaris de les sòlides pairalies catalanes que reunissin aquelles tres condicions de puresa de sang, bons costums i religiositat provada.

A les Corts catalanes (1599) es plantegen 14 capítols, el més important dels quals és el que fixa la cifra d'aquests Familiars.

La resposta del Rei va ser no acceptar les exigències dels Diputats i fixa el número de 50 per la Ciutat de Barcelona, 6 pels llocs de més de 1.000 focs, 5 pels de 400 a 1.000, 2 pels de 200 a 400 i 1 pels de menys de 200 focs. Aquest mínim de focs és el cas de la Parròquia de Sant Joan les Fonts, que abans era Santa Eulàlia de Beguda.

NOTÍCIA HISTÒRICA DELS "FAMILIARS" SPARCH

Josep Sparch x Elitzabet Rovira: B: 1716, C: 1730, T 1777

Narcís Sparch x Maria Alibés (Vertallat) B: 1738, C: 1733, T: 1786

"Familiars de número" del Sant Ofici de la Inquisició del Principat de Catalunya, nomenament fet al Reial Palau Major de Barcelona.

Josep és Familiar durant pocs anys, puix que a l'any 1766, que tenia 50 anys, proposa el nomenament del seu fill Narcís, encara fadrí.

De la mateixa pairalia Esparc, el fill de Narcís i nét de Josep, abans esmentats, n'Esteve Sparch i Alibés, és designat per la Reial Junta de Caritat de Barcelona: "Recaptador d'Almoines" a Socarrats, nomenat el 1814 i renovat el nomenament el 1825.

Continua així la nissaga dels Sparch, consolidada per l'aval del que biològicament podríem dir-ne: *factors genètics pairals*: capacitat, bonhomia, honradesa.

En els primers temps, als grans centres urbans, la missió dels Familiars era considerada amb més o menys aversió, mentre que fou de més comprensió a les parròquies rurals: en aquestes localitats, més reduïdes, eren també més coneguts i, per això, també més responsables.

En el darrers temps, cal recordar que continuava exigint-se als Familiars de número aquelles tres condicions de: puresa de sang, bons costums i religiositat provada, degudament certificades.

Així s'explica la condició humana d'aquests Familiars; és a dir, que possiblement eren gent, que si arribaven a merèixer el càrrec per al qual havien estat designats, fou perquè eren bons propietaris, bons empresaris, bons artesans, bons administradors, etc., la qual cosa es pot fàcilment deduir de la bona marxa que saberen donar a les seves propietats, empreses o artesanies.

Això és fàcil de comprovar, consultant les publicacions de l'època, arxius

Notarials, testaments, capítols de gremis, etc.

Pel que fa a la nostra pairalia Esparc, podem dir que l'època dels Familiars Josep i Narcís (1730-1780) és el temps de la màxima prosperitat, sense augments artificials de patrimoni, com pubillatges, herències sobrevingudes, etc. tant en les obres fetes a la casa pairal com en l'expansió territorial del patrimoni.

A continuació creiem d'interés donar constància d'altres *familiars* del Sant Ofici (F.S.O.), la referència dels quals ens ha estat facilitada pels amics historiadors Josep Mª de Solà-Morales, Ferran Viader i Gustà, i Eduard de Balle, Marquès de Vallgornera, corresponents a les terres de la Garrotxa i L'Empordà, del Comtat de Besalú.

ALTRES FAMILIARS DEL SANT OFICI DE LA INQUISICIÓ EN EL COMTAT DE BESALÚ

- Joan Vayreda i Carrer, mercader d'Olot. 4.7.1637 : 1er. Isabel Ferrusola + sense successió 19.10.1663 : 2on. 8.9.1666 Anna Rosa Soler i de Morató d'Olot.

- Joan Ventós i Papagalls, Pvre. de la Comunitat de St. Esteve d'Olot. Comisari del Sant Ofici de la Inquisició. Testament : 9.5.1654 Not. Lluís Oliveres d'Olot.

- Jacint Germà i Conill, argenter, batlle civil d'Olot. L'any 1739, fou nomenat Interventor en l'explotació de les mines de plata de Rocabruna (Solà-Morales, "Las minas de plata de Rocabruna- Referencia histórica", "Pyrene" V. 1956). Testament : 15.1.1767, Arxiu Històric de Protocols d'Olot.

- Pere Bohigues, pagès de Santa Pau. Nomenament : 12.5.1623, Arxiu Hist. de Protocols d'Olot.

-Joan Bohigues, pagès de Santa Pau, fill de l'anterior, Familiar i Agutzil del Tribunal del S.O. de la Inquisició. Testament atorgat al Palau de la Inquisició de Barcelona : 20.2.1673, Arxiu Històric de Protocols de Barcelona.

-Joan Massià i Bagó, pagès de Ridaura. 1710, Arxiu Hist. de Protocols d'Olot, notari Oliveres.

- Jaume Ferrer i de Traver, de Besalú (1769). Fill de Jaume Ferrer-Noguer i Serradell, i de Magdalena Travé. Antecessor directe de Montserrat del Pozo, actual Secretària d'"Amics de Besalú i el seu comtat".

- Joan Silvestre Roart i Roca, d'Orfes, 14.10..636 + 5.10.1692. Fill de Joan Roart i Nebot i d'Anna Roca, d'Esponellà. Esposà en primeres noces, Maria Prats (+20.9.1690) i en segones Catarina.

- Jaume Casamor i Mir, de Navata, negociant i pagès de St. Pere Pescador 1690-1773. Fill d'Antoni Casamor i de Teresa Mir.

- Joan Gifre i Trobat, de Garriguella. Fill de Sàlvia Trobat, pubilla de casa Trobat de Garriguella i de Joan Gifre i Navarro, de Camallera. Esposà Francisca de Ferrer, de Vilabertran.

- Joan Gifre-Trobat i de Ferrer, de Garriguella, 11.4.1755. Notari Francisco Felip de Garriguella. Esposà Maria.

- Salvador Ros Llogaia i Pou, de Les Olives. Fill de Martirià Ros i Pagés i de Maria Pou i Viader, de Vilaür. Esposà Margarida Soler Gibert i Vanover, de La Tallada. Tingué una brillant posteritat de monjos i militars, entre els quals Gau-

denci de Puig i de Ros, fou abat del Monestir de Monteragon i entre els militars fou célebre el seu besnét General Ros de Olano.

- Miquel Mir Casadevall, de Cabanes, 13.4.1676., Fill d'altre Miquel Mir Casadevall i de Magdalena, els dos de Privilegi Militar, originaris de la Casa Casadevall d'Orsinyà. Esposà Catarina Puig i Coll, pubilla de Cabanes. Actual Casa Romaguera.

- Pere Ferrer-Fàbrega i Anglada, de Camallera + 6.1.1715. Fill de Grau Ferrer-Fàbrega i Ros i d'Antiga Anglada i Puig, de Vilers. Esposà Maria Besalú, de Llampaies.

- Silvestre Bellsolà i Puigferrer, de Lligordà. Fill de Salvi Puigferrer, de Serinyà i de Susanna Bellsolà i Valls, pubilla de Casa Bellsolà de Lligordà. Esposà Rosa Corominas i de Noguer, de Vilademires el 16.1.1647.

- Mateu Martí i Ribas, de Vilademuls 1704 + 1727. Fill de Salvi Martí i Poch, i d'Anglada Ribas. Esposà Magdalena Ros i Pagès de Les Olives, l'any 1693, filla de Jaume Ros i Llogaia i de Magdalena Pagès i Pujol, d'Armada.

- Tomàs Bassols i Crosas, Notari de Bàscara i per l'Autoritat Reial escrivà públic regentant la Notaria i escrivania públiques del Castell i Baronia de Vilademuls (1.4.1778). Fill de Joan Bassols cirugià d'Olot i de Francesca Crosas i Giberta, vda. que fou de Jeroni Peirolí i Massaguer-Sala. Notari de Bàscara 1757. Fou Notari d'Amer en 1754 i de Bàscara en 1757. Esposà Margarida Faras i Pagés, de Romanyà, vda. d'Ignasi Ferrer i Motas de Bàscara, i Notari de Vilatenem, el 16.6.1757.

- Antoni Gispert i Estanyol, de la Bisbal (actuals Gispert-Sauch de Vilablareix). Fill de Bernat Gispert i de Catarina Estanyol, de Cruilles. Esposà en primeres nocés Jerònima Valls, de Medinyà, en 1548 i en segones, Maria Cortey, de Pals (+1628).

- Ramon de Gispert i Cantarell, de la Bisbal, nét de l'anterior. F.S.O. el 7.8.1647 i Ciutadà Honrat de Barcelona el 29.12.1649. Esposà Anna Verdalet i Maimó d'Empúries, el 14.2.1638.

- Antoni Gifre i Navarra, de Camallera. Fill de Quirze Gifre i Avinyó i de Catarina Navarra, de Garriguella + 16.3.1640. Esposà Anna Moret i Papí, de Viladansens, filla de Pere Moret i de Narcisa Papí, el 25.11.1621.

- Jeroni Fort i Figarolas, de Sant Esteve de Gualbes, en 1590. T^l. 2.5.1639. Fill de Joan Fort, Batlle de Sant Esteve, i de Narcisa Figarolas, de Fontcubertà. Esposà Mª Anna Pujades i Julià, en segones nocés, Elisabet i en terceres Catarina Esteve, d'Albons. En 1640 fou creat Ciutadà Honrat de Barcelona.

- Bartomeu Anglada i Puig, de Vilert 13.11.1589 + 7.8.1656. Fill de Pere Anglada i Masó i de Constància Puig i Ferrer, de Gallinés. Esposà Maria Anna Geronella, de Garrogàs. F.S.O. per privilegi de 18.5.1636.

- Jeroni Benet i Llaudes i Griver, de Besalú. T^l. 12.10.1570. Fill de Nicolau Benet i Llaudes i de Margarida Griver i de Verntallat, neta del cabdill remença. Esposà Margarida Riera i Ramera, de Besalú (filla de Rafel Riera de Besalú, fill i hereu de Felicià Riera de Besalú i de Margarida Carreras de Ventajol, senyora del mas Carreras i de la part de la décima de Ventajol).

- Pere Noguer, de Segueró. 2.5.1590 + 25.1.1622. Fill de Pere Noguer i Batlle,

i d'Antiga. Esposà Antiga Creus, de Navata, filla d'Esteve Creus, de Navata. D'aquest matrimoni, a més de l'hereu, nasqueren dues filles, Antònia i Margarida, les quals en casament doble, foren casades amb Lluís i Gaspar Matamala, pare i fill, de Vilavenut.

- Felicià Noguer i Arrufat, de Segueró 15.4.1625 + 27.3.1708. Fill de Pere Noguer i Cases i de Margarida Arrufat de la Font de Taravaus. Esposà Paula Barceló i Cols, de Tregurà. Fou creat Ciutadà Honrat de Barcelona, pel Rei Carles II en 1674.

- Jaume Viader i Soler, de Montiró. T^t. 1.8.1674 + 20.10.1681. Esposà Maria Feliu Batlle i Velú, de Camallera i en segones noces Anna Suardell, de Juià, vda. de Vernat Ros, de Juià 22.11.1659.

- Miquel Sàbat (àlies Riuró), de Vilamarí, el 20.10.1627. T^t. 17.11.1676, N. Miquel Vila, de Bàscara. Fill de Miquel Sàbat, de Celrà, i d'Antiga Esposà Marianna Riuró i Masó, pubilla de Casa Riuró, de Vilamarí.

- Esteve March, de Vilaür. No podem donar més dades perquè Esteve March, morí de mort violenta el 9.2.1591. Aquesta mort es produí per un tir de pedrenyal i tres estocades quan Esteve March tenia 50 anys. Aquesta mort violenta es produí en una època en què l'Empordà estava trasbalsat per influències de política i heretgia.

- Jeroni Benet Llaüdes i Griver, de Besalú (1511-1570), mercader, fill de Nicolau Benet i Llaüdes i de Margarida Griver i de Verntallat, de Mieres, la qual era néta del cap remença Francesc de Verntallat, Vescomte d'Hostoles. Vinculat amb l'actual possessor de la casa Llaüdes D. Josep Mª de Solà-Morales i de Rosselló, president d'"Amics de Besalú i el seu comtat". Arxiu de la Casa Llaüdes de Besalú i de l'Arxiu Parròquial de la mateixa Vila.

- Vallgornera, Alentorn i Llunes, Ramon. N.a Olot el 8-2-1758. Doctor en filosofia i lleis i batxiller en cànons per la universitat de Cervera. Regidor Síndic de la Ciutat de Vic. Fou distingit el 1796 amb el títol de Marquès de Vallgornera. Casà amb Maria Josefa Macdonell i Gonce i després amb Mª Josefa de Regàr. Min. oficial el 1801.

- Vallgornera, Alentorn i Llunes, Ventura. Germa de l'anterior N.a Olot el 7 juliol 1764. Sargent major del terç de Besalú, Coronel d'Infanteria, Regidor perpetu de la Ciutat d'Alcala la Real, va ésser governador de Vic, Manresa, Berga. Min. oficial el 1819.

CLOENDA DEL NOSTRE ASSAIG

Acabem citant uns conceptes-resum del nostre autor guia.

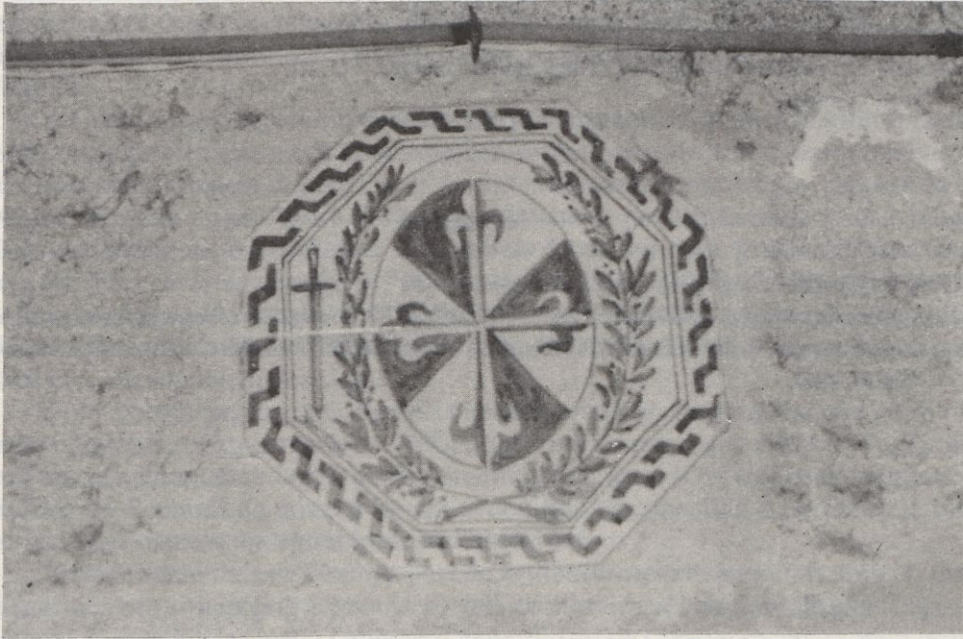
"La Inquisició no fou pitjor que altres Tribunals. Entre els panegeristes cal que, d'antuvi, recusem els aduldors, els que en vivien o n'esperaven viure. És a dir, els qui temien la Inquisició i els qui n'esperaven benefici".

"Tampoc no han estat generalment sincers els seu detractors, per motius personals, o per escambells ideològics que els sostenien, o pel partit pres que sigui. Del sol nom Inquisició, se n'ha fet una mena d'espantall".

"La Inquisició no fou més intolerant que altres institucions, El fet que no tots els seus actes puguin elogiar-se, ni potser justificar-se, no comporta la negació ni

l'escamoteig pervers de les seves virtuts”.

Afortunadament el temps del nostres Familiars Sparch correspon a l'època més normal o equilibrada de la institució inquisitorial, i per això podem fer nostra la mateixa “cloenda” que Eufemià Fort i Cogul posa al final del seu llibre Catalunya i la Inquisició: *“No tenim cap mena de simpatia per la Inquisició, ni ens mou cap mena d'afany reivindicatori; n'estem ben lluny. Però el blasme absolut cal que es fonamenti en raons diverses del grat o desgrat personal. La història de la Inquisició és això: història, que cal esguardar en la seva perspectiva, sense la qual no pot ésser jutgada”.*

*Emblema-Insígnia de la Congregació del Sant Ofici.
Creu florejada de Sant Domènec de Guzman*

La “veura” d'or ovalada amb camp blanc i groc amb creu verda, una espasa al costat esquerre i un camp d'olivera al costat dret.

El dibuix s'ha encaixat dins un rajol (de doble dimensió) de cantons octavats i dispositius semblants als rajols heràldics de Manises.

En 1605, Felip III manà que els ministres portessin aquesta insígnia en les funcions i actes públics.

Situat a la llinda de la porta d'entrada, a la Pairalia Esparc.

INDEX D'AUTORS

- BRUNIQUET: Història, I i II.
Francesc CARRERAS i CANDI: Història de Catalunya.
Eufemià FORT i COGUL: Catalunya i la Inquisició.
Bernardino GARCIA LLORCA: La Inquisición Española.
CARBONELL: Història, I i II.
Ricardo GARCIA CARCEL: La Inquisición en Valencia 1539-1609.
GRAIT: Història, I i II.
LLORENTE: Història, I i II.
Joan Guillet: Coses i gent de l'Empordà.
Ferran SOLDEVILA: Història de Catalunya.
Jaume VICENS I VIVES: Història. Els Trastameres (Segle XV).
Jordi VENTURA: Els heretges catalans.
Ferran de SAGARRA i de SISCART: Sigilografia Catalana. Vol. III.
Text, Làmines.

NOTES

- (1).-Actualment és "Congregació per a la Doctrina de la Fe".
- (2).-Eufemià Fort i Cogul. CATALUNYA I LA INQUISICIÓ: Assaig d'un coneixement desapassionat de la Institució. Primera Edició 1973 Ferran Soldevila. HISTÒRIA DE CATALUNYA. Segona Edició, 1963.